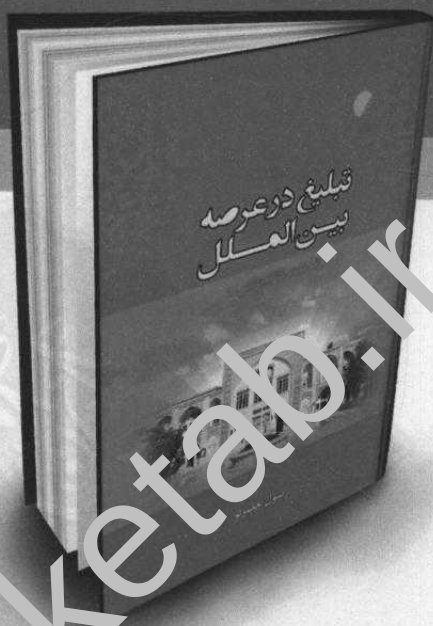

تبلیغ در عرصه بین الملل فرصت ها و چالش ها

رسول خضرلو

نشر ادیان

سرشناسه	: خضرلو، رسول، ۱۳۴۸-
عنوان و نام پدیدآور	: تبلیغ در عرصه بین الملل: فرصت‌ها و چالش‌ها، رسول خضرلو.
مشخصات نشر	: قم: نشر ادیان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۵۸۴ ص.
فروست	: نشر ادیان؛ ۱۵۸.
شابک	: 978-600-7598-30-6
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.	
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۵۳۱-۵۸۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: اسلام، تبلیغات.
شناسه افزوده	: دانشگاه ادیان و مذاهب.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۷: ۲ت ۶خ/۱۱/۶۲ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۰۴۵:
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۲۶۶۵۷

نشر ادیان

۱۵۸

تبلیغ در عرصه بین الملل فرصت‌ها و چالش‌ها

• نویسنده: رسول خضرلو

• ناشر: نشر ادیان

• نوبت چاپ: اول؛ تابستان ۱۳۹۷

• شمارگان: ۳۰۰ نسخه

• چاپ: دفتر فنی افق

• قیمت دیجیتال سال ۹۸: ۵۸۰۰۰ تومان

• شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۹۸-۳-۰-۶

حق چاپ و نشر محفوظ است.

• مراکز پخش:

قم، پردیسان، روبه‌روی مسجد امام صادق (ع) دانشگاه ادیان و مذاهب.

تلفن: ۱۳ - ۳۲۸۰۲۶۱۰، (۰۲۵) ۳۲۸۰۳۱۷۱، (۰۲۵)

تلفکس مرکز پخش و فروش: (۰۲۵) ۳۲۸۰۶۶۵۲

www.adyanbook.ir

فروشگاه اینترنتی:

www.urd.ac.ir

www.adyanbook.ir

press@urd.ac.ir

فهرست کتاب

۱۹.....	سخن‌ناشر.....
۲۱.....	مقدمه.....
۲۸.....	کلیات.....
۲۸.....	ضرورت تألیف.....
۲۸.....	امتیاز ویژه کتاب.....
۳۲.....	راهنما.....
۳۳.....	کاربرد نتایج تحقیق.....
۳۴.....	بررسی واژه تبلیغ و مترادف‌های آن.....
۳۵.....	تعریف اصطلاحی تبلیغ.....
۳۷.....	تعریف «تبلیغ» بر اساس تعریف «ارتباطات».....
۳۷.....	نقش تبلیغات در جهان.....

- ۳۸.....واژه تبلیغ در قرآن
- ۳۸.....تعریف تبلیغ نزد اندیشمندان دینی
- ۳۹.....جایگاه «تبلیغ دینی» در قرآن و روایات
- ۴۱.....غرب

بخش اول

فصل اول: مبانی بین‌المللی بودن دین اسلام

- ۴۵.....(۱-۱) - دین‌ها: فطری اسلام
- ۴۶.....(۱-۲) عقلانی: در اسلام
- ۴۶.....(۱-۳) جهانی بودن دین اسلام از لسان قرآن و اهل بیت
- ۴۷.....(۱-۴) جهانی بودن رسالت پیام اسلام ﷺ
- ۴۸.....(۱-۵) رسالت جهانی اهل بیت (ع)
- ۵۴.....(۱-۶) فراگیر و شمولیت قرآن
- ۵۶.....(۱-۷) خاتمیت و جهانی بودن رسالت پیامبر
- ۵۷.....(۱-۸) فراخوانی و دعوت اهل کتاب به اسلام
- ۵۹.....(۱-۹) امت واحده و فراگیری گسترش اسلام
- ۶۰.....(۱-۱۰) مهدویت و فراگیر شدن دین اسلام

فصل دوم: ظرفیت‌های درونی دین اسلام و جغرافیای معرفتی آن

(ظرفیت‌های جهان‌شمول دین اسلام)

- ۶۱.....(۲-۱) جامعیت دین اسلام
- ۶۵.....(۲-۲) تأکید بر عقل و عقلانیت و توجه به علم
- ۶۷.....(۲-۳) توجه به آزاداندیشی و آزادی

- ۲-۴ اصل عدالت..... ۷۰
- ۲-۵ اصل اعتقاد به کرامت ذاتی انسان..... ۷۲
- ۲-۶ اصل توجه به حقوق اقلیت‌های دینی..... ۷۲
- ۲-۷ اصل نفی نژادپرستی در اسلام..... ۷۵
- ۲-۸ اصل شایسته‌سالاری..... ۷۷
- ۲-۹ اصل پابندی به پیمان‌ها..... ۷۸
- ۲-۱۰ اصل رافت و ادب اسلامی..... ۷۹
- ۲-۱۱ اصل صلح..... ۸۰
- ۲-۱۲ اصل نفی سلب..... ۸۲
- ۲-۱۳ اصل هم‌زیستی مسالمت‌آمیز..... ۸۳

فصل سوم ظرفیت‌های رون‌دینی اسلام

- ۳-۱ سابقه بین‌المللی بودن دین اسلام و تجربه‌های جهان‌گرایانه آن..... ۸۵
- ۳-۲ گسترش اسلام در سایه اخلاق و فرهنگ اسلامی-انسانی..... ۹۴
- ۳-۳ توانمندی در احیای تمدن جهانی اسلام..... ۹۷

بخش دوم

فصل اول: قوت‌ها و ظرفیت‌های تشیع در ترویج مکتب اهل بیت

- الف) ظرفیت‌های معرفتی درونی تشیع در عرصه بین‌الملل..... ۱۰۴
- ۱-۱ تشیع مکتب تقریب و اعتدال..... ۱۰۴
- ۱-۲ نهضت امام حسین و شهادت آن حضرت..... ۱۱۰
- ۱-۳ انتظار فرج..... ۱۱۶
- ۱-۴ نقش دعا و ادعیه در ترویج مکتب تشیع..... ۱۱۸

- ۵-۱) جایگاه عرفان اسلامی در ترویج مکتب تشیع ۱۲۰
- ۶-۱) نقش تقیه در بقا و گسترش مکتب اهل بیت و نحوه تعامل با حاکمان ۱۲۴
- ۷-۱) تراث مکتوب شیعه ۱۲۸
- ۸-۱) احکام و قاعده فقهی بین‌المللی ۱۲۹
- ب) ظرفیت‌های بیرونی و نرم‌افزاری تشیع (تبلیغی، علمی و مبارزاتی علمای اسلام و تشیع در طول تاریخ) ۱۳۳
- ۱) ظرفیت تبلیغی ۱۳۳
- ۱-۱) ظرفیت تبلیغی علمای اسلام ۱۳۳
- ۲-۱) سیر و سفر در قرآن ۱۳۴
- ۳-۱) مهاجرت اهل بیت، اصحاب و تابعین ۱۳۴
- ۴-۱) مهاجرت تبلیغی علمای اسلام در طراز اول ۱۳۸
- ۲) نقش سفرهای اجانب به بلاد اسلام در گسترش اسلام ۱۴۴
- ۲-۱) تصور غلط و عامیانه از گردشگری ۱۴۶
- ۲-۲) آثار و بهره‌های مسافرت اجانب به جبهه اسلامی ۱۴۹
- ۳) حضور تبلیغی مبلغان بین‌المللی در عرصه بین‌الملل در دهه‌های اخیر ۱۴۹
- ۳-۱) وضعیت تبلیغ در خارج از کشور بعد از انقلاب اسلامی ۱۵۶
- ۴) فعالیت‌های علمی و مبارزاتی علمای تشیع ۱۵۷
- ۵) ظرفیت‌های بیرونی سخت‌افزاری تشیع ۱۶۲
- ۵-۱) حوزه‌ها و مدارس علمی شیعه ۱۶۲
- ۶) انقلاب اسلامی و ظرفیت‌های بیرونی ۱۶۳
- ۶-۱) جامعه المصطفی العالمیه ۱۶۸

- ۶-۲) مجمع تقریب مذاهب اسلامی..... ۱۶۹
- ۶-۳) مجمع جهانی اهل بیت (ع)..... ۱۷۰
- ۶-۴) سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی..... ۱۷۰
- ۷) انقلاب اسلامی و ظرفیت‌های درونی..... ۱۷۲
- ۷-۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران..... ۱۷۲
- ۷-۲) طرح گفت‌وگوی تمدن‌ها..... ۱۷۵
- ۷-۳) سند چشم‌انداز..... ۱۷۶
- ۷-۴) پانزدهمین نظام اسلامی..... ۱۷۷

فصل دوم: آسیب‌ها و ضعف‌های تبلیغ تشیع و مبلغان و مراکز تبلیغی

بخش دوم: آسیب‌ها و ضعف‌ها

- ۱) ضعف‌ها و آسیب‌های معرفی..... ۱۸۲
- ۱-۱) اختلاف‌نظر در برخی موضوعات فقهی، کلامی و تاریخی بین فریقین..... ۱۸۲
- ۱-۱-۱) موضوعات که ریشه دینی ندارد، بلکه جزء اسرائیلیات است..... ۱۸۳
- ۱-۱-۲) موضوعات که جزء باورها و اعتقادات فریقین است..... ۱۸۶
- ۱-۱-۳) موضوعات که اختصاص به تشیع، ولی اختلاف نظر شده است..... ۱۸۷
- ۱-۱-۴) موضوعاتی که اختصاص به اهل سنت دارد..... ۱۸۷
- ۱-۵) نبود قرائت واحد مربوط به اهل کتاب، بت‌پرستان و ادیان غیرتوحیدی و..... ۱۸۷
- ۱-۶) وجود جعلیات در برخی منابع شیعی و سنی..... ۱۹۱
- ۲) آسیب‌ها و ضعف‌ها در باره واقعه عاشورا..... ۱۹۵
- ۲-۱) تشنیت آرا درباره ماهیت قیام امام حسین (ع)..... ۱۹۵

- ۲-۲) وجود تحریقات، خرافات و آسیب در نحوه برگزاری عزاداری‌ها ۱۹۷
- ۲-۱) عزاداری..... ۱۹۷
- ۲-۲) قمه‌زنی..... ۱۹۹
- ۲-۳) عتبه بوسی..... ۲۰۱
- ۱) ذمف‌ها و آسیب‌های رفتاری و عارضی..... ۲۰۱
- ۳-۱) ضعف نگاه‌های تقریبی با صاحبان ادیان و مذاهب..... ۲۰۵
- ۲) کارکرد زور و اکراه در دعوت (تبلیغ)..... ۲۱۵
- ۳-۳) دانش تعصب قومی..... ۲۱۸
- ۳-۴) برتری جویی..... ۲۲۰
- ۳-۵) توهین به مقدسات و آداب..... ۲۲۶
- ۳-۶) برخی ضرب‌المثل‌ها و ضرباتی..... ۲۲۸
- ۴) ضعف‌های نرم‌افزاری..... ۲۲۹
- ۴-۱) ضعف در «علم ارتباطات»..... ۲۲۹
- ۴-۲) ناآشنایی به دانش ارتباطات میان‌فرهنگی..... ۲۳۰
- ۴-۳) فقدان فقه تبلیغ و ارتباطات میان‌فرهنگی..... ۲۳۲
- ۴-۴) ضعف و نبود فقه‌الخلافت..... ۲۳۳
- ۴-۵) ضعف جدی در تربیت مبلغان بین‌المللی..... ۲۳۴
- ۴-۶) کناره‌گیری روحانیون توانمند..... ۲۳۷
- ۴-۷) پیشی گرفتن افراد بی‌مایه در تبلیغ..... ۲۴۰
- ۴-۸) ضعف شناخت جریانات سیاسی، دینی و ... محل مأموریت..... ۲۴۲
- ۴-۹) ضعف در بهره‌مندی از ظرفیت فرهنگی در عرصه بین‌الملل..... ۲۴۴

۲۴۵.....	۴-۱۰ ضعف در شناخت فرهنگ‌ها و آداب و رسوم
۲۴۸.....	۴-۱۱ عدم تسلط به زبان‌های خارجی
۲۵۷.....	۴-۱۲ هم‌پوشانی، موازی‌کاری و تداخل در برخی مراکز بین‌المللی
.....	۴-۱۳ کمرنگ شدن موضوعات اخلاقی و پررنگ شدن موضوعات
۲۵۷.....	غیرنرم
۲۵۸.....	۴-۱۴ نبود گفت‌وگو و تعامل با جهان عرب و اهل سنت
۲۶۳.....	۴-۱۵ نردگم‌ت‌بو با جهان مسیحیت (ادیان)
۲۷۰.....	۴-۱۶ برپاست‌های مختلف از صدور انقلاب
۲۸۱.....	برخی بایسته‌های تبلیغ در خارج از کشور
۲۸۳.....	۵- ضعف‌های سخت‌افزاری
۲۸۳.....	۵-۱ ضعف در عرصهٔ رسانه و فضای مجازی
۲۸۹.....	بررسی سایت‌های شیعی
۲۹۱.....	۵-۲ ضعف در تولید فیلم‌های دینی
۲۹۳.....	۵-۳ ضعف بودجهٔ تبلیغی (نبود اعتبارات کافی)
۲۹۴.....	۵-۴ جایگاه نامناسب سازمان فرهنگ و ارتباطات
۲۹۹.....	۵-۶ نبود مرکز دیپلماسی دینی و فرهنگی
۳۰۲.....	۶-۶ فقدان سند و استراتژی جامع تبلیغ در عرصهٔ بین‌الملل
	بخش چهارم: تهدیدات سخت‌افزاری اسلام ناب و تشیع در عرصهٔ بین‌الملل
۳۰۶.....	۱- رقبای دینی، مذهبی، سیاسی
۳۰۶.....	۱-۱ وهابیت، رویکرد شیعه‌ستیزانه
۳۰۷.....	۱-۲ تاکتیک‌های تبلیغات رسانه‌ای وهابیان

- ۳۰۹..... (۱-۳) سازمان رابطه العالم الإسلامیة
- ۳۱۰..... (۱-۴) نمایندگی‌های بین‌المللی
- ۳۱۰..... (۱-۵) تأمین نیروی انسانی و مبلغ
- ۳۱۱..... نتیجه‌گیری
- ۳۱۲..... (۱-۶) میزان سرمایه‌گذاری برای ترویج وهابیت
- ۳۱۲..... (۱-۷) مراکز مهم وهابیت در غرب
- ۳۱۴..... (۱-۸) در حوزه نشر و پژوهش کتب
- ۳۱۵..... (۱-۹) آثار راهکارها در آخر کتاب آمده است
- ۳۱۶..... (۲) مسیحیت رویکرد اسلام‌ستیزانه
- ۳۱۹..... (۲-۱) فعالیت‌های تبلیغی مسیحیت (ایوانجلیست‌ها)
- ۳۲۰..... (۲-۲) استفاده گسترده از رسانه‌ها
- ۳۲۲..... (۲-۳) سفارت بین‌المللی مسیحیت
- ۳۲۳..... (۲-۴) آمار مسیحی‌شدگان
- ۳۲۴..... (۳) صهیونیسم مسیحی (رویکرد اسلام‌ستیزانه)
- ۳۲۷..... (۳-۱) اهداف مسیحیت صهیونیستی
- ۳۲۸..... (۳-۲) موعودگرایی مسیحیت صهیونیستی، خطری برای بشریت (شبه‌استدانه)
- ۳۲۸..... (۳-۳) علائم ظهور در نزد مسیحیت صهیونیزم
- ۳۲۹..... (۴) بهائیت، تکاپوی نوین تشکیلاتی و تبلیغی (شیعه‌ستیزانه)
- ۳۳۰..... (۴-۱) اصول دوازده‌گانه یا سرقت و التقاط
- ۳۳۱..... (۴-۲) مراکز عمده تبلیغ بهائیان (مشارق‌الآزکار)
- ۳۳۲..... (۴-۳) استفاده فوق‌العاده از رسانه و محیط مجازی

..... ۳۳۲	۵) ظهور ادیان، فرق و نحله‌های انحرافی (دین‌ستیزانه)
..... ۳۳۴	۵-۱) گسترش بودیسم در غرب (اسلام‌ستیزانه)
..... ۳۳۶	۵-۲) علل گسترش بودیسم
..... ۳۳۹	۵-۳) رشد بی‌دینی، پدیده نوظهور در غرب و دین‌ستیزانه (تفر از دین)
..... ۳۴۱	۵-۴) تصوف، انحرافی (اسلام‌ستیزانه)
..... ۳۴۲	۵-۵) حلاً معنویت را چگونه باید پر کرد
..... ۳۴۳	۶) رشد بنیاداً در همدگ (هویت‌ستیزانه)
..... ۳۴۴	۷) رشد سکولاریسم (دین‌ستیزانه)
..... ۳۴۷	۸) پلورالیسم (ایمان‌ستیزانه)
..... ۳۴۹	۹) پدیده اومانیسم (ایمان‌ستیزانه)
..... ۳۵۰	۱۰) پدیده فمینیسم (اخلاق‌ستیزانه)
..... ۳۵۲	۱۱) پدیده ناسیونالیسم، ملت‌ستیزانه
..... ۳۵۴	۱۲) اسلام با قرائت عثمانی، اداره دینیات ترکیه (مرجعیت‌ستیزانه مکتب تشیع)
..... ۳۵۷	۱۳) اسلام با قرائت اخوانی (مرجعیت‌ستیزانه مکتب تشیع)
..... ۳۵۸	۱۴) جهانی شدن فرصت است یا تهدید (هویت‌ستیزانه)
..... ۳۶۱	۱۵) اباحی‌گری و تجددگرایی (جریان‌ات روشنفکرانه) و (دین‌ستیزانه)
..... ۳۶۱	۱۶) سنت‌گرایان (دین‌گرایان)
..... ۳۶۶	۱۷) غلو و افراط در دین (شیعه‌ستیزانه)
..... ۳۶۶	۱۸) علمای درباری و مزدور در جهان اهل سنت
..... ۳۶۷	۱۹) شیعه‌هراسی، انقلاب اسلامی‌هراسی (شیعه‌ستیزانه)
..... ۳۶۹	۱۹-۱) ضرورت مقابله با شیعه‌هراسی

- ۲۰) اسلام و مسلمان‌هراسی، اسلام‌ستیزانه ۳۷۰
- ۲۱) چالش‌های دینی، تبلیغی، فرهنگی، آموزشی و تربیتی مسلمانان در غرب .. ۳۷۶
- ۲۱-۱) چالش‌های عمومی تبلیغ اسلام در غرب ۳۷۶
- ۲۱-۲) چالش‌های عمومی مبلغان در غرب ۳۸۷
- ۲۱-۳) محدود بودن آزادی عمل در انجام فرایض دینی ۳۹۲
- ۲۱-۴) چالش‌های عمومی مساجد در کشورهای غربی ۳۹۴
- ۲۱-۵) چالش‌های هزاران دانشجو و محقق ایرانی در غرب فرصت است یا تهدید (اسلام‌ستیزانه) ۳۹۸
- ۲۱-۶) مساجد آموزشی (هویت‌ستیزانه) ۴۰۰
- بیگانه شدن به زبان مادری ۴۰۲
- ۲۱-۷) تربیت سکولار (هویت‌ستیزانه) ۴۰۴
- ۲۲) ادغام مسلمانان در جامعه غربی (هویت‌ستیزانه) ۴۰۵
- ۲۲-۱) ایده اسلام اروپایی-یورو اسلام (Euro Islam) ۴۰۶
- ۲۲-۲) اروپای مسلمان فرصت است یا تهدید (هویت‌ستیزانه) ۴۰۷
- ۲۲-۳) راهکارهایی برای بهبود وضعیت مسلمانان در اروپا ۴۰۸
- ۲۳) دشمنی غرب در عرصه پژوهش‌های شیعی (شیعه‌ستیزانه) ۴۰۹
- ۲۳-۱) اهداف پژوهش‌های غربی: انگیزه‌های مستشرقانه، تبشیری و استعماری: ۴۱۲
- ۲۳-۲) ویژگی‌های مطالعات شیعی در غرب ۴۱۵
- ۲۳-۳) نمونه‌ای از فعالیت غربی‌ها در مورد تشیع ۴۱۶
- ۲۳-۴) مراکز مهم مطالعاتی شیعه در غرب ۴۱۷

۴۱۹-۵ (۲۳) شکست مطالعات و پژوهش‌های اسلامی غربی‌ها.....

۴۱۹-۶ (۲۳) راهکارهای جدید غرب در موضوع شیعه‌پژوهی.....

بخش پنجم (فرصت‌ها)

۴۲۴ (الف) فرصت‌های نرم‌افزاری.....

۴۲۴ (۱) -۱) معنویت در غرب.....

۴۲۷ (۱) -۲) جهان تشنه اسلام ناب محمدی.....

۴۳۳ (۱) -۳) آزادی‌ها، مناسبات و جایگاه حقوقی اسلام و جمعیت‌های مسلمان.....

۴۳۷ (۱) -۴) جایگاه حقوق اقلیت از نگاه قوانین بین‌المللی.....

۴۳۸ (۱) -۵) فضای باز و پیرالیسی.....

۴۳۹ (۱) -۶) بحران رهبری در غرب و ناآرامی‌ها: عرضه نظام جامع.....

۴۴۰ (۱) -۷) طرح مباحث عرفانی-تأویل‌گرایی.....

۴۴۱ (۱) -۸) حضور صدها دانشمند در عرصه بین‌المللی: جذب فرهیختگان ایرانی.....

۴۴۳ (۱) -۹) فریضه حج، فرصت ارزشمند.....

۴۴۹ (ب) فرصت‌های سخت‌افزاری.....

۴۵۱ (۱) جمعیت بالای مسلمانان در غرب (رشد اسلام‌گرایی).....

۴۵۱ (۱-۱) جمعیت مسلمانان در غرب به روایت آمار.....

۴۵۴ (۱-۲) هزاران مسجد و نمازخانه در غرب.....

۴۵۶ (۱-۳) نقش و تأثیر مسلمانان بر سیاست خارجی کشورهای غربی.....

۴۵۸ (۱-۴) سهولت ارتباط و رفت و آمد در اروپا.....

- ۲) مراکز فرهنگی، دینی، سیاسی و بومی در غرب ۴۵۹
- ۲-۱) مدارس اسلامی دژ مسلمانان در غرب ۴۵۹
- ۲-۲) مراکز فرهنگی بومی در خارج از کشور و NGO ها ۴۶۱
- ۲-۳) انجمن‌های دانشجویی، جمعیت‌های اسلامی، بنیادها، سازمان‌ها در غرب ۴۶۱
- ۲-۴) شیعیان خوجه در اروپا و آمریکا فرصت طلایی برای گسترش مکتب اهل بیت ۴۶۸
- ۲-۵) مجله‌های تلویزیونی شیعی در غرب ۴۷۱
- ۲-۶) کدیکس ۴۷۲
- ۲-۷) سازمان‌ها مراکز مؤسسات شیعی در غرب ۴۷۳
- ۲-۸) حضور هزاران فاضل در میل المصطفی ۴۸۰
- ۳) مراکز فرهنگی، سیاسی و دینی جمهوری اسلامی در غرب ۴۸۲
- ۳-۱) جایگاه دیپلماسی فرهنگی ۴۸۳
- ۳-۲) ده‌ها نمایندگی جامعه المصطفی ۴۸۵
- ۳-۳) سازمان فرهنگ و ارتباطات ۴۸۶
- ۳-۴) فرصت اعطای بورس‌های آموزشی ۴۸۶
- ۳-۵) مکانیسم‌های به‌کارگیری فرصت‌ها و ظرفیت‌های فرهنگی در دیپلماسی فرهنگی ۴۸۷
- ۳-۶) الگوی تبادل فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سایر کشورها ۴۸۸
- ۳-۷) الگوی مطلوب مدیریتی برای تبادل فرهنگی ۴۸۹
- ۳-۸) برگزاری نمایشگاه‌های فرهنگی-دینی در اروپا ۴۹۰

۳-۹	گسترش فعالیت‌های مطبوعاتی، رادیویی، تلویزیونی و رسانه‌ای با سازمان‌ها.....	۴۹۰
۴	مراکز سیاسی - فرهنگی دولت‌های متبوع.....	۴۹۱
۴-۱	نقش فعال سازمان‌های بین‌المللی.....	۴۹۱
۴-۲	به‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی کشورهای مختلف.....	۴۹۳
۴-۳	مراکز مطالعات اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه‌های غرب.....	۴۹۴
۴-۴	مراکز زبان فارسی در غرب.....	۴۹۵
۴-۵	راه‌اندازی دبانه‌المعرب اسلامی به زبان‌های اروپایی.....	۴۹۸
۴-۶	تقویت مراکز ایران‌شناسی در غرب.....	۴۹۸
	بخش ششم نتیجه‌گیری (راهبرد)	
۱	ضرورت سیاست‌گذاری دینی و فرهنگی.....	۵۰۰
۲	مؤلفه‌های الگوی رقابتی.....	۵۰۱
۳	راهبرد.....	۵۰۴
۴	نحوه استخراج راهبرد (استراتژی‌ها) SWOT.....	۵۰۵
۵	الگوی تجزیه و تحلیل محیط داخلی (به‌عنوان یک فرایند).....	۵۱۲
۶	راهبرد (SO) و راهکارها.....	۵۱۴
۷	راهبرد (WO) و راهکارها.....	۵۱۵
۸	راهبرد (ST) و راهکارها.....	۵۱۷
۹	راهبرد (WT) و راهکارها.....	۵۱۹
۱۰	انواع مدل‌ها.....	۵۲۴

۵۲۴	مدل فرآیند مرحله‌ای مدیریت استراتژیک
۵۲۵	الگو و مدل مدیریت استراتژیک
۵۲۷	مدل برنامه‌ریزی جامع در حوزه دین
۵۲۸	۱۱) الگوی تبادل فرهنگی
۵۲۸	نقش عناصر مهم مدیریتی در موفقیت تبادل فرهنگی
۵۳۰	۱۲) مدل دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۵۳۱	منابع
۵۳۱	منابع فارسی
۵۶۱	مجموعه مقالات
۵۶۳	بیانات رهبری
۵۶۶	منابع عربی
۵۷۶	مجلات
۵۸۲	روزنامه
۵۸۳	سایت

اسلام دینی جهانی، همگانی و فراگیر است؛ به یک قوم و نژاد، یک زبان و یک کشور و منطقه اختصاص ندارد؛ فرامنطقه‌ای، فراملیتی و فراقاره‌ای است. در ذات خود انتقال پیام دینی و تبلیغ را نهفته دارد. این اندیشه و آرمان جهانی بودن اسلام، همراه با پیامش مکتب اسلام و بعثت پیامبر اسلام ﷺ است. بسیاری از آیات جهان‌دار قرآن در مکه، یعنی آن موقع که هنوز اسلام از محیط این شهر تجاوز نکرده بود، نازل شد؛ اگرچه اجرای آنان از خویشاوندان ایشان شروع شد تا بزرگ‌ترین امپراتوری و همه کشورهای جهان رسید. رسالت حضرت از زمان وحیه نبود که بعد توسعه یابد.^۱ نامه‌های پیامبر اسلام ﷺ به سران کشورهای جهان و فرستادن سفیران به سوی پادشاهان سراسر جهان، برهان قاطع بر جهان‌شمولی اسلام است.^۲ همچنین ادله عقلیه که انتخاب کامل و برتر

۱. جوادی آملی، عبدالله آوای توحید، ص ۲۱ یا مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۵، ص ۳۴۴.

۲. رک: احمدی میانجی، علی، مکاتیب الرسول، ج ۲، ص ۳۱۶، ۳۳۸، ۶۵۸، ۳۹۰ یا مجلسی، بحارالانوار، ج ۲۰، ص ۳۸۲، ۳۸۳. یعقوبی احمدبن ابی یعقوب، تاریخ یعقوبی، ترجمه

به حکم عقل است؛ آیینی که علاوه بر آراستگی به محسنات شرایع دیگر و پیراستگی از آفات و تحریفات، خود واجد برترین‌هایی است که سعادت فردی و اجتماعی وی را تضمین نماید؛^۱ همین‌طور فطری بودن دین اسلام^۲ که خود یکی از رموز جاودانگی دین اسلام است؛^۳ ضعف ادیان دیگر^۴ و جامعیت دین اسلام و ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آن که تبیان همه‌چیز است^۵ و از هیچ‌چیز فروگذار نکرده است^۶ و دین کامل و تام است؛^۷ اعتراف دانشمندان مسلمان و غیرمسلمان بر توانمندی دین اسلام و استوار اسلام در جهان^۸ و اینکه بدون «ابن‌سینا» و «ابن رشد» توماس آکوئیناس^۹ به وجود نمی‌آمدند.^{۱۰} گسترش روزافزون دین اسلام بین ملل، خصوصاً غرب و ده‌ها شاهد و دلیل دیگر گواه جهانی و

محمدابراهیم آینی، ج ۱، صص ۴۴۴، ۴۴۲، ۴۴۳. ابن خلدون تاریخ ابن خلدون، باب ارسال الرسل الى الملوك، ج ۲، ص ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۶۳. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۹، ص ۶۳۴. مطهری، وحی و سیاست، ص ۱۸۳. سیره ابن هشام، ج ۲، ص ۱۶۹. سیحانی، جعفر، فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام، ص ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۶، ۳۰۸.

۱. هادوی، مهدی، مبانی کلامی اجتهاد، ص ۴۱-۸۳.

۲. روم: ۳۰.

۳. نصری، عبدالله، انتظار بشر از دین، ص ۱۲۰.

۴. مکارم شیرازی، حکومت جهانی مهدی، ص ۴۸.

۵. نحل: ۸۹.

۶. انعام: ۳۸.

۷. مائده: ۳.

۸. طباطبایی، محمدحسین، المیزان، ج ۴، ص ۱۳۳.

۹. قربانی شیخ‌نشین، سمیر، رضا اسلام‌گرایی در نظام بین‌الملل: ره‌یافت‌ها و رویکردها، ص ۲۷۸.

بین‌المللی بودن دین اسلام است. نتیجه اینکه مجموعه‌ای از آیات، روایات و ادله عقلیه و نقلیه و نظرات اندیشمندان غربی به‌روشنی بیان کرده است که دعوت اسلام، فراگیر و جهانی است؛ «وَإِنْ اسْتَصْرَوْكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ»^۱ دنیا دست نیاز به‌طرف ما دراز کرده است.

از ارفی علمای تشیع فرصتی را که امروز برای ترویج تشیع دارند، در طول هزار سال گذشته نداشتند، باوجوداینکه در مقاطعی از تاریخ (دوران آبوبکر و صفیه و فاطمیه و سربداران، بعد از حمله مغول، زمان خواجه نصیر بن علاء علی و...) فرصت‌هایی برای رشد تشیع پیش آمد؛ ولی با این مآلفه که بر رأس حکومت، ولی‌فقیه باشد و قانون اساسی آن بر مبنای دین اسلام سحر گرفته باشد، وجود نداشت. به برکت نظام اسلامی، شیعه از انزوا نجات شد. انتظار می‌رفت به بزرگی این تحول بی‌نظیر و بر اساس ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری انقلاب، نظام و مکتب تشیع قدم‌های بزرگی در اعانه بین‌الملل برای معرفی تشیع برداشته می‌شد که این اتفاق باگذشت چهار دهه از انقلاب اسلامی به علل متعدد رخ نداد. درصددیم با بهره‌گیری از سبب‌های گذشته و با اتخاذ رویکرد نظری و تئوریک در حوزه تبلیغ، ضمن بررسی ابعاد بین‌المللی اسلام و ظرفیت‌های اعتقادی و اندیشه‌ای، استفاده از نقاط قوت تشیع، حوزه علمیه، روحانیت، انقلاب و نظام اسلامی، توجه به زیرساخت‌ها، شناخت موانع، کاستی‌ها و ضعف‌های درونی، فائق آمدن به آسیب‌های تبلیغ و مبلغان، بهره‌برداری از فرصت‌های به‌وجود آمده

برای تشیع در جهان خصوصاً در غرب و شناخت و دفع تهدیداتی که می‌تواند روند گسترش و ترویج مکتب اهل بیت را با چالش جدی روبرو سازد، راهبردهای مناسب بر اساس مدل «SWOT» مکتب اهل بیت در عرصه بین‌الملل ارائه بدهیم.

تکلیات: در این قسمت موضوعات ذیل مورد بحث قرار می‌گیرد:

- اهداف و فواید تحقیق (شامل اهداف علمی و نظریه‌پردازی‌های کاربردی و اجرایی)؛
- سرچشمه تبلیغ؛
- امتیاز بهره‌کشی از مکتب حاضر؛
- بحثی درباره راه‌ها؛
- کاربرد و نتایج این تحقیق پژوهش؛
- نقش تبلیغات در جهان؛
- تعریف تبلیغ نزد اندیشمندان دینی؛
- جایگاه «تبلیغ دینی» در قرآن و روایات
- مقصود از غرب چیست.

بخش اول

فصل اول: تئوری بین‌المللی بودن اسلام به موضوعاتی نظیر: جاذبه‌های فطری اسلام، جایگاه عقل و عقلانیت، گسترش دین اسلام از زبان قرآن، اهل‌بیت، فراگیر بودن قرآن از زبان قرآن و لسان اهل‌بیت علیهم‌السلام، جهانی بودن رسالت پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم، امت واحده و فراگیری گسترش اسلام، فراخوانی و دعوت اهل کتاب به اسلام، مهدویت و فراگیر شدن دین اسلام.

فصل دوم: به بررسی جامعیت دین اسلام و جغرافیای معرفتی آن توجه به آزاداندیشی، اصول و قواعد آرمان‌گرایانه اسلام (اصل عدالت، اصل توجه به حقوق اقلیت‌های دینی، اصل نفی نژادپرستی در اسلام، اصل شایسته‌سالاری، اصل نفی سلطه، اصل هم‌زیستی مسالمت‌آمیز و... پرداختیم.

فصل سوم: سابقه بین‌المللی بودن دین اسلام و تجربه‌های جهان‌گرایانه و علل گسترش آن

بخش دوم

فصل اول: ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری حوزه‌های علمیه، نظام اسلامی، مکتب تشیع، روحانیت و مبلغان بین‌المللی شیعی نظر دارد و اینکه مکتب اهل‌بیت چه پتانسیر و توان‌هایی برای تبلیغ تشیع و انقلاب اسلامی دارد؟ ظرفیت‌هایی که هست، دینان، ترقی، مذاهب، مکاتب و حتی اسلام وهابی، اخوانی، ترکی و اروپایی از آن محروم هستند.

موضوعات پیش رو در این بخش عبارت است از: رسالت‌های تبلیغی و علمی روحانیت شیعه در عرصه بین‌الملل، فعالیت‌های علمی و مبارزاتی روحانیت، نقش جهانگردی در گسترش مکتب اهل‌بیت، تأثیر و پشتوانه انقلاب اسلامی، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ظرفیت‌های علمی نظام اسلامی و سند چشم‌انداز در پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی و تشیع، ظرفیت‌های نرم و سخت حوزه‌ها و مدارس علمیه و مؤسسات علمی، جامعه المصطفی‌العالمیه و ظرفیت‌های معرفتی مکتب تشیع نظیر: نگاه‌های تقریبی و مشی اعتدال بزرگان دین، نهضت و حماسه امام حسین (ع)، انتظار فرج، نقش دعا و عرفان شیعی، نقش

بی‌بدیل تقیه در حفظ و ترویج تشیع، تراش مکتوب صادقین با ده‌ها هزار روایت. هرکدام از این ظرفیت‌ها، ستارگان روشنی در دل شب تاریک، هم برای گم‌گشتگان و هم برای هادیان است که در پرتو عمل و التزام به آن‌ها جهان به مدینه فاضله قدم می‌گذارد.

فصل دوم: از ضعف‌ها و آسیب‌های نشر اسلام و مبلغان سخن گفتیم که اصلاح یا تبدیل آن به قوت و ظرفیت در اختیار ماست. این آسیب‌ها از - سه‌ها - متفاوت هستند. (ضعف‌های معرفتی، ضعف‌های اصلی و فرعی که به واسطه ضعف نرم‌افزاری و سخت‌افزاری تقسیم می‌شود). در این فصل ضمن تحلیل و تبیین ده‌ها آسیب، برای برون‌رفت از آن‌ها به ارائه طریق پرداختیم. هم‌چنان از مطالب این فصل روشن می‌شود مبلغی، نهادی، مکتبی کارآمد است که بتدریج ضعف‌ها و آسیب‌های گفته‌شده را از خود دور و آن‌ها را به قوت تبدیل کند و از فرصت‌های به‌وجود آمده بهترین بهره‌برداری را بکند.

بخش سوم

فصل اول: مشکلات و چالش‌های تشیع در عرصه بین‌الملل است که حل آن‌ها به‌راحتی در اختیار ما نیست؛ تنها با ارائه راهکارهای درست می‌توانیم از شدت و حدت آن بکاهیم و با محاسبات سادی حل نهایی آن دشوار است؛ مگر اینکه یک اتفاق غیرمنتظره در غرب و در جهان بیفتد که ره صدساله را یک‌شبه طی کنیم؛ مثل وقوع انقلاب اسلامی در ایران که خیلی از محاسبات بین‌المللی را به هم زد. بر اساس مدل «Swto» تهدید، یک امر مشکک و ذومراتب است و از صفر تا صد امتداد

دارد. ده‌ها تهدیدی که در این بخش به آن‌ها پرداخته شده است، همه در یک حد خطرآفرین نیستند؛ برخی مانند حضور تبلیغی سلفی‌ها، سلطه صهیونیسم و آموزه‌های افراطی آن‌ها در جهان، خطرناک و دارای پیامدهای ناگوار بر کل دنیا، خصوصاً جهان اسلام است و برخی نظیر مکاتب مادی، عرفان‌های نوظهور و... در آن سطح نیستند؛ باوجوداین، مانع بزرگی برای رهایی بشر از ظلماتی است که غرب را فراگرفته است. این قسم از تهدیدات تبلور اندیشه خطری برای گسترش مکتب اهل بیت باشد، بشریت را به گمراهی مضطرب و ناآرامی می‌کشاند. در این میان چالش‌هایی نیز پیش روی مبلغان و مسلمانان است. (زنگنه در غرب، فضاهای آموزشی نامناسب، سخت‌گیری بر مسلمانان در مبلدات و ساجد، فشارهای سیاسی و اجتماعی، جریان‌های ناهم‌سو، رقابت‌های تنگناله مبلغان و جریان‌های دینی و ده‌ها مشکل دیگر که به آن‌ها پرداختیم) که در روند رسیدن به ارزش‌های دینی و فرهنگی و زندگی سالم و معتدل، خلل ایجاد می‌کند و مانع رسیدن آموزه‌های بی‌بدیل تشیع به دل‌های آماده می‌شود.

فصل دوم: فرصت‌ها و ظرفیت‌های تشیع در عرصه بین‌المللی خصوصاً در غرب است که می‌تواند ما را در رسیدن به اهدافمان یاری رساند و به‌عنوان موتور محرکه‌ای است که شتاب حرکت ما را چندین برابر می‌کند. جنس فرصت‌ها و ظرفیت‌ها متفاوت است. (فرصت‌های نرم‌افزاری مانند خلأ معنویت در غرب، آزادی‌های مذهبی، فضای باز پلورالیستی، اقبال به اسلام و مباحث عرفانی و... فرصت‌های سخت‌افزاری نظیر وجود هزاران مسجد، مؤسسات و نهادهای ایرانی، سهولت رفت‌وآمد برای مبلغان، مراکز

زبان فارسی، شخصیت‌های علاقه‌مند به تشیع و انقلاب اسلامی و امام خمینی و ده‌ها فرصت دیگر که به تفصیل به آن‌ها پرداخته شده است.

بخش چهارم (آخر): راهبردها

همه ظرفیت‌ها و فرصت‌ها، چالش‌ها و تهدیدات را در یک معادله ماتریسی و بر اساس الگوی «swot» تلفیق و تحلیل کردیم و راهبردهای خرد و کلان پیشنهادی را ارائه دادیم.

معتقدیم ظرفیت دین اسلام خصوصاً مکتب تشیع به وسعت کل جهان است و اگر به مقیاس این ظرفیت و توانایی، برنامه و مدیریت داشته باشیم، حیمهٔ این اسلام به پهنای تمام هستی خواهد بود و بر پایهٔ همین توانایی بود که پیش‌نظر، بزرگ‌ترین تمدن بشری را بنا نهاد و با حضورش جهان فرورفته در جهل و نادانی را به علم و معرفت روشن کرد و امروز برای اتمام آن پروژه و تأسیس دوبارهٔ تمدن اسلامی زمینه‌های لازم برای ادامهٔ پروسه‌ها فراهم است.

کلیات

ضرورت تألیف

یکی از مهم‌ترین وظایف حکومت اسلامی دعوت غیرمسلمین به اسلام است. امام خمینی «می‌فرمودند: «ما موظفیم اسلام را در همه‌جای دنیا معرفی کنیم. قبل از انقلاب کسی به فکر تبلیغ در خارج نبود و اگر تبلیغی بود به شکل نظام‌مند نبود. با توجه به رسالت نظام اسلامی، قانون اساسی، رسالت عظیم روحانیت در رساندن پیام الهی به جهانیان، تهاجم

همه‌جانبه علیه شیعه و حضور رقبای دینی و مذهبی در سراسر جهان (سلفی‌ها، مسیحیت، بودیسم و...) و استفاده آن‌ها از فضای به‌دست‌آمده از گرایش بی‌سابقه مردم غرب به معنویت و اسلام، درصددیم با بهره‌گیری از تجارب چهل سال گذشته و با شناخت ظرفیت‌های داخل و خارج و رفع آسیب‌های احتمالی به راهبرد جامع تبلیغ در عرصه بین‌الملل خصوصاً غرب بپردازیم تا خدمتی به مراکز تبلیغی و مبلغین داشته باشیم. با توجه به مطالب فوق، این تحقیق کلیه فعالیت‌های دین و فرهنگی را شامل می‌شود؛ گرچه مخاطب مستقیم ما مبلغان، حوزه علمیه و نهادهای تبلیغی است.

امتیاز ویژه کتاب

در این پژوهش از روش تجزیه و تحلیل (SWOT) استفاده کرده‌ایم که در لغت به معنی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدات است و در اصطلاح، عبارت است از فرآیند شناسایی، بررسی و ارزیابی محیط بیرونی مؤثر و بالقوه داخلی و محیطی. واژه «SWOT» برگرفته از ابتدای کلمات زیر است:

SWOT			
Strength	Weakness	Opportunity	Threat

Strength به معنی قوت، Weakness به معنی ضعف، Threat به معنی

تهدید و Opportunity به معنی فرصت.

تجزیه و تحلیل SWOT در تحلیل SWOT عوامل مؤثر به دودسته

عوامل بیرونی و درونی تقسیم می‌شوند.